

Predgovor

..... mag. Betka Vrbovšek, Predsednica programskega sveta

Deveti posvet »Dobre prakse« je organiziran v želji, da vzgojiteljice in vzgojitelji predšolske vzgoje okrepimo in poglobimo vrednote, ozavestimo svoja prepričanja in razrešimo vsaj nekatere dileme.

To je potrebno zaradi kriznih razmer in časa, v katerem živimo. Javni vrtci moramo še posebej sedaj, ko je vse več otrok iz socialno in kulturno prikrajsanega okolja, s pozitivnimi učinki svojega delovanja med otroki in starši blažiti ter vsaj delno kompenzirati negativne učinke kriznega časa. Hkrati pa je v teh časih na težki preizkušnji tudi zavezanost poklicnim vrednotam. To pa zaradi tega, ker se vsaj občasno pojavljajo težnje po zmanjševanju mreže javnih vrtcev, po nižanju njihovega standarda, po vnašanju tržnih zakonitosti tudi na to področje in podobno. In to kljub temu da celo največji kritiki priznavajo slovenskim javnim vrtcem kakovostno izpolnjevanje njihovega poslanstva, vsa povpraševanja in ankete med starši pa odražajo visoko stopnjo zaupanja in zadovoljstva z vrtci. Vse to vnaša med vzgojiteljice in vzgojitelje ter ostale delavce v vrtcih določen nemir in nezaupanje, negotovost in strah. Ohranjati mir in optimizem v vrtcih, pedagoški eros, zavezanost etičnim načelom, predanost vrednotam in skupnim ciljem, delovanje in zavzemanje v dobro otrok je in mora zato ostati naša vsakodnevna individualna in skupna skrb, četudi bodo okoliščine morda terjale kakšno začasno odrekanje.

Vzgojiteljice in vzgojitelji pozorno spremljamo vsa družbena dogajanja, ki vsaj občasno terjajo tudi naš odziv. Deveti posvet »Dobre prakse« je zato tudi odziv praktikov na tiste večno nezadovoljne družbene nergače, ki menijo, da je edino pravilno in dobro samo tisto, kar se uvozi iz tujega, pa čeprav povsem drugačnega družbenega okolja, kot je v Sloveniji. Prav je, da vzgojiteljice in vzgojitelji tudi v svojih prispevkih v pričujočem zborniku poudarjajo, da jih pri strokovnih dilemah vodijo poleg ciljev skupnega dokumenta Kurikuluma za vrtce tudi vrednote in pridobljeno strokovno znanje. S tem izražajo svoje zavedanje, da delajo v kakovostnih vrtcih, ki so lahko podobnim inštitucijam »na zahodu« za vzgled dobre prakse.

Vzgojitelji smo svoj Kodeks etičnega ravnanja v vrtcih sprejeli že leta 1996. Povezuje vse, ki si prizadevajo za otrokovo korist, spodbujajo nas k spoštovanju in upoštevanju vrednot in načel, ki so v njem zapisani. Jasne vrednote nam dajejo trdnost pred morebitnimi negativnimi pritiski političnega okolja. Obenem so vrednote pogoj za to, da se dileme in problemi znotraj vrtca hitro in uspešno rešujejo.

Kodeks nam služi za to, da se vprašamo, katere vrednote narekujejo naša dejanja. Izpostavlja odgovornost vseh v vrtcu do otrok, do njihovih staršev in družin, do sodelavcev in vrtca kot inštitucije ter do širše skupnosti. Vodstvo vrtca poskrbi, da se na novo zaposleni seznanijo s kodeksom, predvsem pa, da ostaja kodeks med zaposlenimi v vrtcu vedno živ in prisoten

dokument. Vrednote kodeksa so tista merila, po katerih tudi presojava svoja ravnanja pri opravljanju vzgojiteljskega poklica, služijo pa nam tudi za vrednotenje ravnanj drugih. Načela predstavljajo pot za doseganje vrednot.

Zavedamo se, da se v vzgojiteljskem poklicu izgrajujemo in oblikujemo celo svoje poklicno življenje. Vrednote, razna prepričanja in celo dileme, ki jih v svojih prispevkih izpostavljajo vzgojiteljice in vzgojitelji, ki so se odzvali na povabilo organizatorja posveta, pričajo o tem, da je vprašanje vrednot v vrtcih živo prisotno. Upamo, da bo deveti posvet »Dobre prakse« to živo prisotnost še okrepil, utrdil in usmeril v nadaljnjo rast.

- 67 • **Držimo se skupaj - z roko v roki**
• Aja Trudn, dipl. VPO svetovalka, Vrtec Viški gaj, Ljubljana
- 70 • **“Vsi škratki, ki ste fit, na gori oljki morte bit!”**
• Anija Sattler, dipl. vzg. in Sabina Posedel, dipl. vzg., OŠ Polzela - enota vrtec
- 73 • **Komunikacija kot vrednota pri sodelovanju s starši**
• Sonja Razgoršek, Vrtci občine Žalec
- 77 • **Kakovostno sodelovanje vzgojitelja s starši**
• Katarina Petrič, dipl. vzg. predšolskih otrok, vrtec Vrhnika

Vrednote, prepričanja in dileme na področju sodelovanja z otroki

81

Vrednote, o katerih pišejo vzgojiteljice v svojih prispevkih v drugem poglavju, izhajajo iz univerzalnih vrednot, a so prilagojene vzgojiteljskemu poklicu. Iz prispevkov je razvidno, da so tako prilagojene vrednote v samih temeljih vzgojnega poslanstva, ki ga opravljajo vzgojiteljice v vrtcih. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da so vzgojiteljice te vrednote ponotranjile in da opravljajo svoje vzgojno-izobraževalno delo v skladu z njimi. Tako so tudi najboljši zgled otrokom.

Približno polovica avtoric izpostavlja v svojih prispevkih eno od pomembnih vrednot. Prispevki govorijo o spoštovanju individualnih značilnosti otrok (*o drugačnosti zaradi narodnega porekla ali zaradi bolezni*) in o upoštevanju razvojnih značilnosti otrok (*vzgoja za vrednote s pravljicami, spodbujanje samostojnosti in vztrajnosti, razvijanje empatije, širjenje kakovostnih socialnih stikov, vzgoja za vrednote s pomočjo gibalnih dejavnosti, vzgoja za sodelovanje v igri in pri izmenjavi igrač ...*). Vzgojiteljice izpostavljajo svojo pomoč otrokom pri razvijanju otrokovih sposobnosti (*pri organizaciji koticikov, pri sodelovanju v dejavnostih ...*).

Preostala polovica prispevkov se nanaša na dileme, s katerimi se vzgojiteljice srečujejo pri svojem delu z otroki. Prispevki poudarjajo pomen vzgojiteljeve osebnosti in pomen povezanosti med poučevanjem in vzgajanjem. Zavedajo se, da za vrednote vzgaja v vrtcu predvsem »*prikriti kurikulum*«, kamor poleg dnevne rutine in organizacije dejavnosti ter prostora sodijo tudi raznovrstne interakcije in vzgojiteljev vzgled.

Vzgojiteljice vedo, da lahko otrok ponotranji vrednote le na čustveno-doživljajski osnovi v konkretni situaciji.

Večina prispevkov vsaj posredno utemeljuje vrednote na nacionalnem *Kurikulumu za vrtce*, nekatere izpostavljajo tudi skupni *Kodeks etičnega ravnanja v vrtcih*. Pogrešali pa smo več neposrednega samoevalvacijskega soočanja z vrednotami v obeh temeljnih dokumentih. Iz tega spoznanja izhaja, da je strokovni posvet, ki vrednote obeh dokumentov ponovno osvetljuje kot skupne vrednote strokovnih delavcev v vseh slovenskih javnih vrtcih, zelo dobrodošel.

mentorica: mag. Betka Vrbovšek

- 82 • **Kako zagotoviti enake možnosti učenja in razvoja vsem otrokom v oddelku**
• Tjaša Volavc, dipl. vzg., Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 85 • **Drugačnost nas bogati**
• Mojca Meke, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Anice Černejeve Celje
- 88 • **Empatija kot vrednota**
• Darja Cencelj, dipl. vzg., Vrtci občine Žalec
- 92 • **Vzgoja za odgovornost, strpnost in spoštovanje do sebe in drugih**
• Sabina Jašovič, vzgojiteljica, Vrtec Črnuče

- 95 • **Odzivi na drugačnost**
• Andreja Škvarč, Vrtec Najdihojca
- 98 • **Gibanje kot vrednota**
• Mateja Knez, dipl. vzg., OŠ Raka, enota vrtec
- 101 • **Vrtiljak dejavnosti kot pomoč pri oblikovanju otrokovih vrednot**
• Vanja Đukić, Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona
- 104 • **Kaj storiti, ko otrok ne upošteva pravil v skupini?**
• Zdenka Matjaž, dipl. vzg., Vrtec Velenje
- 107 • **Tudi drugačnost je vrednota**
• Adrijana Simončič, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Kolezija, Ljubljana
- 111 • **Igrače od doma**
• Lidija Dražnik, dipl. vzgojiteljica, Vrtci občine Žalec
- 114 • **Kdaj je vrtec lahko prostor za igro in učenje medosebnih odnosov?**
• Mojca Novinec Babič, Vrtec Škofja Loka
- 117 • **Vrednote pri otrocih v predšolskem obdobju,
ki jih je vredno gojiti in ponotranjiti**
• Andreja Verdnik, Vrtci občine Žalec
- 120 • **Skupne vrednote kot temelj občutka varnosti,
zaupanja in ljubezni pri uspešni vzgoji**
• Tjaša Siter Jegrišnik, prof. ped. in teol., vzg. predšol. otrok, Vrtec Šentjur
- 123 • **Učimo se srečno živeti**
• Sabina Kananović, dipl.vzgojiteljica, Vrtec Radovljica
- 127 • **Vzgojitelj - posredovalec vrednot**
• Marija Rupnik, Vrtec Kurirček Logatec
- 130 • **Vrednote, prepričanja in dileme na področju medijske vzgoje v vrtcu**
• Urška Peternel, dipl. vzgojiteljica, OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, enota vrtca Zala
- 134 • **Dileme ob neposrednem delu z otrokom s sladkorno boleznijo**
• Sonja Oljačić, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Mavrica Brežice
- 137 • **Zakon o varovanju osebnih podatkov proti otrokovi pravici do zgodnje
pomoči, skrbi in podpore**
• Simona Agrež Franko, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Krško
- 139 • **Pajek Vrečko in mreža dogovorov**
• Dragica Toplišek Tušar, Vrtec Škofja Loka
- 142 • **Praznovanje rojstnega dne v vrtcu**
• Irena Novak, dipl.vzg., Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 146 • **Vrednote v vrtcu, vrednote za življenje**
• Lidija Kopasić, Vrtec Črnuče Ljubljana
- 149 • **Vzgojitelj s poučevanjem tudi vzgaja**
• Irena Dovjak, OŠ Dobrova, enota vrtca Dobrova
- 153 • **To sem jaz in to si ti**
• Marija Juričić, vzgojiteljica, VIZ Vrtec Mavrica Izola
- 156 • **Čudežna moč pravljič**
• Anuška Blaško, Vrtec Kurirček Logatec
- 159 • **Vztrajnost in doslednost pripeljeta do navade**
• Barbara Kastelec, Vrtci občine Žalec

- Za pisanje prispevkov s področja sodelovanja s sodelavci lahko rečemo, da je
• značilen osebni pristop. Avtorice razmišljajo o pomenu in vlogi svojih osebnih
• vrednot, stališč in prepričanj, o procesu oblikovanja, sprejemanja in
• upoštevanja ter tudi spreminjanja vrednot, tako pri otrocih kot pri odraslih.
• Izpostavljajo timsko načrtovanje in sodelovanje v skupnih projektih kot
• učinkovito obliko za izmenjavanje, usklajevanje in utrjevanje vrednot. Poudarjajo
• pomen refleksije in samorefleksije ter evalvacije za delovanje v skladu s
• sprejetimi vrednotami.
- Naj omenimo, da so med avtoricami prispevkov s področja sodelovanja s
• sodelavci poleg vzgojiteljic v večji meri tudi svetovalne delavke, vodje enot in
• pomočnice ravnateljic. To je razumljivo, saj je najpomembnejše ter tudi
• najzahtevnejše področje njihovega dela ravno vzpostavljanje dobrih
• sodelovalnih odnosov v kolektivu na osnovi skupnih vrednot.
- • mentorica: mag. Marjeta Domicelj
•
-
- 164 • **Moč motiviranja in nagrajevanja uspešnega delavca v javnem sektorju**
• **mogoča le skozi prizmo čustvene inteligence,**
• **vrednot in integritete vodilnega delavca**
• Ksenija Ulaga, JVIZ OŠ in Vrtec Dobrna
- 167 • **Ozaveščanje subjektivnih teorij med strokovnimi delavkami**
• Ema Selič, dipl. vzg., Vrtci občine Žalec
- 171 • **»Z roko v roki na poti uspeha«**
• Nina Lapanja in Špela Prijatelj, Vrtec Škofja Loka
- 175 • **Izboljšujemo svoje ogledalo**
• Milena Novak, Vrtec Otona Župančiča Črnomelj
- 178 • **Delajmo drug za drugega in ne drug proti drugemu**
• Mateja Premk, dipl. vzg., Vrtec Litija
- 181 • **Preko timskega dela do uspešne prireditve**
• Sabina Steyer Debeljak, Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona
- 184 • **Spoštovanje in medsebojno zaupanje**
• Jana Podobnik-Kozić, Vrtec Škofja Loka
- 188 • **Čustvena inteligenca med strokovnimi delavci v vrtcu**
• Sabina Arzenšek, dipl. vzg., Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 191 • **Prepričanja in vrednote v vrtcu**
• Martina Kumer, Osnovna šola Braslovče – Enota vrtec Braslovče
- 195 • **Kritični prijatelj**
• Polona Slabe, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Vrhnika
- 199 • **Narava se obarva: primer uspešnega sodelovanja**
• **strokovnih delavcev, otrok in staršev**
• Nadja Lapajne, Vrtec Vrhnika
- 202 • **Več kot služba**
• Janja Lapič, Vrtec Miškolin, Ljubljana
- 205 • **Stališče - nagnjenje ali utrjeno obnašanje?**
• Alma Jenšterle, pomočnik ravnatelja, Vrtci občine Žalec
-

Prispevke je strokovno pregledal uredniški odbor zbornika. Prispevki predstavljajo stališča avtorjev, ki niso nujno usklajena s stališči uredniškega odbora. Organizatorji tudi ne sprejemajo nobene formalne odgovornosti zaradi morebitnih avtorjevih napak ali netočnosti.

-
- 210 • **Deklarirane vrednote in vrednote, ki jih živimo**
 - Rozalija Rovšnik Kovač, un. dipl. pedagoginja, Vrtec Velenje
 -
- 213 • **Vzgoja otrok v potrošniški družbi**
 - Karmen France Pavlin, Vrtec Zelena jama Ljubljana
 -
- 218 • **Vrednote – kaj naj z njimi?**
 - Jolanda Oroz, Kranjski vrtci
 -
- 222 • **Dileme pri vzgoji vrednot**
 - Saša Plaskan, vzgojiteljica, Vrtci občine Žalec
 -